

Reactie van het college op het advies van de Wmo-raad Wijchen inzake de betaalbaarheid van de hulp bij het huishouden

Wijchen, 24-8-2021

Secretariaat:

G.J.M. Wesseling Kraaijenberg 9304 6601 PG Wijchen

024-6415251

g.wesseling@t-mobilehuis.nl

Aan: het College van B&W

T.a.v. Mevrouw Lies Beekmans

Betreft: Advies Wmo-raad Wijchen in zake: Nota 'Betaalbaarheid hulp bij het huis houden'.

Geachte mevrouw Beekmans, beste Lies,

Hierbij treft u het advies aan van onze raad inzake de nota 'betaalbare hulp bij het huishouden'. Wij hebben uw nota met aandacht gelezen en gaan in eerste instantie even in op het onderwerp 'Abonnementstarief'. Daarna bespreken we onze andere adviezen en gedachten.

Wij hebben de indruk dat het beleid op het gebied van de betaalbaarheid van de huishoudelijke hulp 'gegijzeld' wordt door het beleid met betrekking tot het landelijk vastgestelde abonnementstarief van 19 euro voor een ieder die recht heeft op deze hulp. Het te betalen tarief vast te stellen op basis van de hoogte van het inkomen is daardoor uitgesloten.

De invoering van het abonnementstarief heeft een aanzuigende werking op het gebruik van de voorziening huishoudelijke hulp gehad. Dat is algemeen bekend. Wanneer er niet meer budget komt vanuit het Rijk gaan gemeenten onderzoeken hoe zij kunnen bezuinigen. Zo ook nu de gemeente Wijchen.

Reactie:

De invoering van het abonnementstarief is een van de oorzaken van de stijging van de uitgaven Hulp bij het huishouden. Ook de vergrijzing, het langer zelfstandig wonen van inwoners en de stijgende tarieven voor Hulp bij het huishouden als gevolg van CAO ontwikkelingen zijn redenen voor de jaarlijkse toename van de uitgaven.

Het voorstel de burgers, die zelf de huishoudelijke hulp zouden kunnen betalen, vragen dit dan ook zelf te regelen is moeilijk zo niet onmogelijk in de uitvoering wanneer medewerkers van de gemeente niet mogen vragen naar (afschriften van) inkomen en vermogen. Dan blijft het bij een algemene oproep en de vraag is wat hiervan het effect is op de uitgaven.

Reactie:

Het is niet de bedoeling om een inkomenstoets in te gaan voeren. Dat mag wettelijk gezien niet. Bij de beantwoording van Kamervragen op 17 augustus 2021 over de inkomenstoets Wmo die de gemeente Krimpen aan de IJssel heeft ingevoerd heeft minister de Jonge nogmaals benadrukt dat het voeren van inkomensbeleid een verantwoordelijkheid van het Rijk is.

De Wmo laat, volgens de minister, bij de beoordeling of een inwoner in aanmerking komt voor hulp en ondersteuning op grond van de Wmo, geen ruimte om de eigen financiële middelen van inwoners onder het begrip "eigen kracht" te scharen.

Als iemand zich meldt voor Wmo-ondersteuning doen wij zorgvuldig onderzoek om vast te stellen of die persoon voor ondersteuning is aangewezen op de gemeente. We gaan uitgebreid het gesprek aan over de mogelijkheden van de inwoner om op eigen kracht of via gebruikelijke hulp de ondersteuningsvraag (gedeeltelijk) weg te nemen. Ook onderzoeken we of met mantelzorg of hulp van andere personen uit het sociaal netwerk de vraag weggenomen kan worden. Juist dit onderzoek willen wij intensiveren. Zeker in situaties waarbij inwoners zelf een particuliere hulp hebben of hebben gehad.

Het aantal klachten zal mogelijk wel toenemen, ingediend door inwoners die weten dat vragen over inkomen juridisch gezien niet aan de orde is zo lang het abonnementstarief geldt. Dit is een landelijke afspraak en die moet dan ook op dat niveau afgeschaft worden. Er zijn al politieke partijen in de Tweede Kamer en gemeenten (bv Druten), die zich hiervoor sterk maken. De gemeente Wijchen zou zich hierbij moeten aansluiten en gezamenlijk de druk op moeten voeren om via de VNG dit tarief af te schaffen.

Reactie:

De gemeenteraad in Druten heeft in juli jl. een motie aangenomen om bij de VNG en de fracties in de Tweede Kamer aandacht te vragen voor de afschaffing van het abonnementstarief.

Deze motie is onder de aandacht gebracht bij de VNG en alle fracties in de Tweede Kamer. De VNG heeft inmiddels gereageerd en aangegeven dat de motie helemaal in lijn is met de lobby die de VNG voert om tot afschaffing van het abonnementstarief te komen en om weer een vorm van inkomensafhankelijke bijdrage (voor in ieder geval de huishoudelijke hulp) te introduceren. Ook is de VNG lobby gericht op volledige compensatie van gemeenten en/of maatregelen die gemeenten instrumenten geven om beter te kunnen sturen bij de toegang. Het is aan de politiek om te besluiten of Wijchen zich hierbij wil aansluiten.

Te indiceren uren voor huishoudelijke hulp beperken is volgens ons geen goede optie, dit is namelijk afhankelijk van meerdere factoren zoals de grootte van het huis, de beperkingen van de client, de inzet van het netwerk van de client, etc. Er zullen altijd maatwerksituaties nodig blijven.

Reactie:

Het voorstel is om een nieuwe richtlijn indicatiestelling huishoudelijke hulp vast te stellen. De richtlijn is gebaseerd op het normenkader van Bureau HHM dat weer tot stand is gekomen door eerder uitgevoerd onderzoek voor onder andere de gemeenten Utrecht en Amsterdam.

Voor de basisvoorziening "Schoon Huis" is een urennorm (gemiddeld twee uur per week) ontwikkeld. Het normenkader is voor een gemiddeld huishouden van toepassing. Voor de niet-gemiddelde huishoudens wijkt de benodigde inzet af. Wat nodig is blijkt uit het onderzoek naar de individuele situatie en de ondersteuningsbehoefte dat het sociaal wijkteam uitvoert.

Door eigen inzet van de cliënt zelf, mantelzorgers, het sociaal netwerk of vrijwilligers kan minder inzet nodig zijn. Door beperkingen van de cliënt of grootte van het huishouden waardoor de woning sneller vervuult of een hoger niveau van schoon nodig is, kan meer inzet nodig zijn. Het blijft dus

maatwerk.

Wanneer de gemeente de huishoudelijke hulp standaard gaat beperken tot 2 uur per week (uitzonderingen daargelaten) dan geeft de gemeente daarmee ook aan dat de huidige indicering in uren tot nu toe in veel gevallen te hoog zou zijn. We nemen aan dat de medewerkers in de uitvoering ook, tot nu toe, hebben gekeken naar wat strikt noodzakelijk is en daarop hun advies hebben gebaseerd. De situatie bij de betreffende burgers zal er in het algemeen niet beter op worden, zo schatten wij in, eerder slechter met het nieuwe 'Normenkader huishoudelijke ondersteuning'. Het zijn dan tevens de medewerkers in de uitvoering die dit verhaal moeten brengen.

Reactie

Bij de huidige indicering wordt ook maatwerk geleverd. De huidige indicering is gebaseerd op het oude CIZ protocol dat enkele jaren geleden door het college is versoerd. Het huidige indicatieprotocol werkt in de praktijk goed, maar is juridisch niet houdbaar omdat het niet onafhankelijk tot stand is gekomen. De gemeente moet, los van de discussie rond betaalbaarheid van de hulp bij het huishouden, een nieuwe richtlijn indicatiestelling vaststellen die deugdelijk is onderbouwd en onafhankelijk tot stand is gekomen. Het door HHM ontwikkelde normenkader is dan een goede werkzame keuze. Dat het werkbaar is werd tijdens de gesprekstafel bevestigd door onze aanbieders hulp bij het huishouden, die elders al met dit normenkader werken.

Het her-indiceren van iedereen binnen 2 maanden is een behoorlijke kostenpost,

Reactie

Dat is correct. Het voorgestelde scenario 2 gaat gepaard met 80K extra uitvoeringskosten.

Ons advies is om dit pas te doen als er een besluit is genomen over een eventuele inkomens afhankelijke eigen bijdrage.

Voor de korte termijn zou het advies kunnen zijn: bij elke nieuwe aanvraag en herindicatie op dezelfde wijze als nu vaststellen of huishoudelijke hulp noodzakelijk is en wat de burger zelf kan organiseren en op basis hiervan adviseren over het aantal uren huishoudelijke hulp dat noodzakelijk is. Het nieuwe normenkader kan hierbij op de achtergrond als referentiekader dienst doen.

Reactie

Het is ongewis of het nieuwe kabinet het abonnementstarief gaat wijzigen. Vooralsnog heeft de minister voldoende redenen om het abonnementstarief te handhaven, ondanks de aantoonbare aanzuigende werking. Een belangrijke reden voor de invoering en handhaving van het abonnementstarief is het beperken van de stapeling van zorgkosten (uit verschillende domeinen). Wat dat betreft werkt het abonnementstarief, zeker voor de midden- en hoge inkomens. Zoals hierboven aangegeven hebben we sowieso een nieuwe richtlijn indicatiestelling nodig. Als de richtlijn door het college is vastgesteld en gepubliceerd wordt het een beleidsregel waarnaar we gaan handelen.

Medewerkers van het Sociaal Wijkteam moeten een objectieve indicatie kunnen stellen en een eventuele eigen bijdrage daarbij bespreken is in deze situatie volgens ons niet passend.

Reactie

In de nieuwe richtlijn indicatiestelling huishoudelijke hulp staan objectieve criteria aan de hand waarvan de indicatie gesteld kan worden.

In het onderzoek zal de verschuldigdheid van een eigen bijdrage (19 euro per maand) altijd onderwerp van gesprek zijn met de inwoner.

Onze raad adviseert om het begrip ‘Strikte afbakening Wmo en domein overstijgend werken’ nader te expliciteren. Dit zelfde geldt voor ‘de uitnutting van indicaties’.

Reactie

Zoals ook tijdens de gesprekstafel uitgebreid aan de orde is gekomen, is domein overstijgend werken een goede remedie om tot kostenbeheersing te komen. In de memo Betaalbaarheid Hulp bij het huishouden verwijzen we in paragraaf 4.4. naar het Sociaal Cultureel Planbureau rapport “Wat als zorg wegvalt”. Belangrijke conclusie van dat rapport is dat het inzetten van lichtere vormen van ondersteuning in de thuissituatie (zoals hulp bij het huishouden), de inzet van duurdere vormen van zorg (opname in verpleeghuis of duurdere thuiszorg) kan voorkomen.

Maar de gemeente maakt de kosten in het kader van de Wmo en de baten vallen elders, bijvoorbeeld bij het zorgkantoor die de Wet langdurige zorg uitvoert. We zijn daarom voor ontschotting van deze budgetten en gaan hierover graag het gesprek aan met de VNG, de zorgverzekeraars en het zorgkantoor.

Met uitnutting bedoelen wij de daadwerkelijke inzet van de ondersteuning. Van de geïndiceerde uren wordt op dit moment 80% gebruikt. Dit kan verschillende redenen hebben: de inwoner zegt de hulp af, de hulp is ziek of (nu in deze tijd van Corona) zit in quarantaine.

De Pilot domotica lijkt ons een goede zaak.

Wij wensen u veel succes met dit beleidsthema, zeker gezien het feit dat het huidige abonnementstarief een flinke invloed heeft op de betaalbaarheid van de hulp bij het huishouden.

Met vriendelijke groet namens de Wmo-raad Wijchen,

Drs. H. Grootveld, voorzitter